

הפקולטה לחינוך מוזיקאלי - מכללת לוינסקי לחינוך

תכנית קונצרטים

חוברת למורה

נופים

כתיבה ועריכה: ד"ר דן שגיב

Peer Gynt (suite No.1) - by Edvard Grieg

"פר גינט" – סוויטה תזמורתית מס' 1

מאת אדווארד גריג

פרק מס' 1 - "בוקר"

פרק מס' 4 - "בהיכל מלך ההר"

רקע ליצירה:

"פר גינט" הוא שמו של מחזה מאת המשורר והמחזאי הנורבגי הנריק איבסן. אדווארד גריג (1843-1907) הלחין את המוזיקה עבור הפקת המחזה שהועלתה לראשונה בפברואר 1876. מתוך עשרים ושישה קטעים מוזיקאליים שחיבר גריג לטובת המחזה נותרו רק שמונה יצירות, שעובדו לכדי שתי סוויטות תזמורתיות עוקבות. הלחנת יצירות אלו ערכה זמן רב, שנתיים ימים. ישנן עדויות המתארות את חוסר החשק שבהן נכתבו יצירות אלו בידי גריג, אך לבסוף המוזיקה שנכתבה למחזה הפכה ליצירה המוכרת והידועה ביותר שלו.

היצירה "פר גינט" נכתבה על רקע סקרנותו והתלהבותו ההולכת וגוברת של גריג במקורות העממיים של ארצו. גריג, בדומה למלחינים אירופיים רבים בני דורו, היה אדם בעל נטיות קוסמופוליטיות ואהדה לתרבות הדנית והגרמנית. הוא לא הכיר כמעט כלל את המסורת העממית של ארצו, אך על רקע ההתעוררות הלאומית שפקדה את אירופה ואת נורבגיה (שדרשה הכרה בעצמאותה עקב האיחוד הנפולאוני עם שבדיה, איחוד שבוטל רק ב-1905), הוא מצא עצמו עוסק במקורות העממיים בנלהבות יתרה.

המחזה "פר גינט" מאת איבסן עוסק בדמותו של פר, בחור צעיר שיוצא למסע הזוי וארוך בנבכי הזיכרון והדמיון הפיוטי של נורבגיה. מחזה זה, הכתוב כפרוזה בדיונית, מגולל את סיפורו של פר בכפרו שלו ואת מסעותיו השונים עד חזרתו הביתה (מוטיב המעגליות המוכר מהספרות העממית). המחזה שזור בסמלי פולקלור נורבגים, ואין ספק שהיווצרותה של היצירה של גריג על רקע ההתעוררות הלאומית הפכו אותה לחלק מסמלי רומנטיקת הלאום.

השפה המוזיקאלית שמאפיינת את היצירה "פר גינט" היא שילוב של השכלתו הקלאסית של גריג (מסורת גרמנית וצרפתית), עם השפעות של מוזיקה עממית נורבגית. מפתיע לדעת שגריג, המלחין שהביא את הרוח הנורבגית לעולם, התוודה לפולקלור של ארצו רק בשלב מאוחר של חייו ויצירתו. המקור העממי הפך באופן

מיידי למקור השראה ביצירותיו, והשינויים ניכרו ברוב רובדי הקומפוזיציה שלו – גם במלודיות הלקוחות ברוחן או בשלמותן מהפולקלור וגם בצבעי התזמור וההרמוניות ששולבו ביצירותיו. עם זאת, תמיד ניתן לשמוע בלחנו את ההשפעות הקוסמופוליטיות שאפיינו את דרכו כמלחין – מלודיות פשוטות, בהירות וידידותיות ברוח עממית, לצד הרמוניות ומבנים אימפרסיוניסטיים צרפתיים המתובלים ברומנטיזם ובוהק גרמני.

"פר גינט" היא יצירה תוכניתית, בהתאם לסיפור המחזה של אבסן, אך אין לה פרוגרמה מובהקת כפי שהיו ליצירות תוכניות רבות אחרות בתקופה הרומנטית. במידה זו או אחרת, קטעי הסוויטה התזמורתית "נפרדו" ממקורן, כך שסיפור המחזה אינו עומד בקנה אחד אל מול התמות המוזיקאליות ששובצו בפרקי הסוויטות. היצירות בעלות הגיון מוזיקאלי שלם, ולא ניתן לזהות בהן קפיצות שרירותיות מבחינה סגנונית, מבנית או נרטיבית. ביצירה זו מתגלה לפנינו גריג "אחר", ובניגוד לרבות מיצירותיו, הוא הרבה פחות חמקמק, נמנע מפיתולים מלודיים, ומתזמר באמצעות מרקם אוורירי ופתוח.

פרקי ה"בוקר" ו-"בהיכל מלך ההר" מתוך הסוויטה הראשונה:

שני הפרקים הידועים ביותר "בוקר" ו – "בהיכל מלך ההר" זכו לאין ספור ביצועים בנורבגיה ומחוצה לה. בוקר, הפיוטי והשלו, מוצמד לתיאור הבוקר הצפוני, כפי שמתואר בתחילת המערכה הרביעית של המחזה (ולא בתחילתו כפי שנהוג לחשוב). תמונת הנוף שובת הלב בנויה מרצף של התרחשויות, המתארות בוקר סגרירי על רקע נופי הטבע הצפוניים. באופן חד פעמי הצליח גריג לתאר תמונת נוף הייחודית לאזורו הוא, ובכך "לפצח" קוד בזרם הכתיבה הלאומי-רומנטי באשר היא: יכולת להביא לידי ביטוי ממצה את החוויה האישית העולה מנוף קסום, אל מול החוויה הקולקטיבית בו הנוף הוא "שלנו" ומייצג את שאנחנו.

הפרק הרביעי והאחרון של הסוויטה – "בהיכל מלך ההר", זכה גם לכינוי "ריקוד הטרולים". בפרק זה נשמעת מנגינה אחת ויחידה החוזרת שוב ושוב לאורך כל אורכו. המנגינה עוברת תהליך של התגברות מתמדת, תוך נגינתה לסירוגין בין כלי התזמורת עד לכדי התפרצות רבת עוצמה בתום הפרק. תיאורם של הטרולים המרקדים בסער ובמגושמות משהו, אפשרו לגריג לסטות באופן יוצא דופן מסגנונו העדין והמוכר. היצירה חשפה צדדים רבי עוצמה באישיותו של המלחין, ואין ספק שהפרשנות הדרמטית לריקודם של הטרולים הוסיפה נופך משני לסיפורי הפולקלור אודותיהם.

ניתוח מבנה היצירה והמוטיבים המרכזיים - פרק ראשון, "בוקר":

היצירה מבוססת כולה על המוטיב המוכר והידוע, המורכב מטטרקורד יורד ועולה שבנוי מפירוקו של אקורד מז'ורי (מי מז'ור), ובמבנה סימטרי של 4 תיבות:

מוטיב הבוקר מופיע פעמים רבות לאורך היצירה. הוא קליט מאוד, ניתן לחיקוי בקלות על-ידי שירה, והתזמור העוטף את המוטיב משתנה לעתים תכופות. בפתחה המוטיב מנוגן על-ידי החליל והאבוב "מהדהד" אותו בכל פעם. ההחלפות מתקצרות עם התגברות הקרשנדו, עד להופעת הנושא בטוטי מרהיב, עת כל התזמורת שותפה ל"חגיגת הבוקר". המוטיב מופיע בכלי הקשת באוניסון:

לאחר ה"קליימקס" שהופיע בשלב די מוקדם ביצירה, גריג שובר אותו מיד ויוצר מעבר

מפתיע. המוטיב המוכר מקבל צורה חדשה של אקורד מז'ורי שבור בירידה המנוגן בידי כלי הקשת. מוטיב זה הופך ממוביל למלווה עת מלודיה סקונדלית מנוגנת לפתע בידי הצילי:

I. I
 I. II
 Vla.
 Vc.
 Cb.

Dynamics: *p*, *cresc.*, *f*, *cresc. molto*, *pizz.*

ניתן לראות לעיל כיצד גריג מפתיע בדינמיקה קיצונית של מעבר מידי בין פיאנו
 לפורטה. לא בכבדות, לא בדרמטיות יתרה, אלא בשלווה וברוגע שאינם אופייניים
 למעברים דינמיים מהירים שכאלה. מנגינת הצ'לי מנוגנת פעם שניה, אך בטון אחד
 למטה, וכך גם הליווי של האקורדים השבורים שמנגנים הכינורות.
 עד מהרה, המעבר הארוך מסתיים, והמוטיב הראשי מנוגן עתה על ידי כלי תזמורת
 אחרים, והפעם תורה של קרן היער. האקורדים השבורים שנוגנו על ידי הכינורות
 במעבר, מנוגנים עתה בידי החלילים והקלרינט כליווי לקרן היער:

Fl.
 Ob.
 Cl. (A)
 Fag.
 Cor. (E)
 Eb. (E)
 Imp.

Dynamics: *pp*, *dim.*, *Solo*, *(very prominent)*

בחלק האחרון של היצירה המוטיב הראשי "מבצבץ" מעת לעת בחלק מהכלים,
 ובולט במיוחד מוטיב "הציפור" בחליל שחוזר כמה פעמים:

Handwritten musical score for woodwinds and bassoon. The score is written on five staves, each with a clef and a key signature of two sharps (F# and C#). The staves are labeled on the left: Fl. (Flute), Ob. (Oboe), Cl. (A) (Clarinet in A), and Fag. (Bassoon). The music is in 3/4 time, as indicated by the handwritten '3/4' at the top. The score includes dynamic markings such as *pp* (pianissimo) and *p* (piano). A handwritten note '3/4' is written above the first staff. A handwritten note 'לאחר סקוויז' (After Squash) is written above the Clarinet staff. A handwritten note 'Solo p dolce' is written above the Clarinet staff. The score includes various musical notations such as notes, rests, and slurs.

הפרק מסתיים עת החליל שב ומאזכר את המוטיב, לאחריו הפגוט, ולאט היצירה מסתיימת באקורדים צלולים וארוכים.

הצעות לפעילויות:

פרק זה מוכר היטב ואני משער שכל מורה למוזיקה לימד יצירה זו, אם באופן שוטף ואם כיצירה למפגש בוקר. אציע אם כן מספר רעיונות נוספים, בתקווה שיכולו להועיל או לרענן. בראש ובראשונה – ניתן לקיים שיעור סביב הסרטונים ודפי האינטרנט **באתר צפונט מוסיקה**.

פעילות בהאזנה:

ניתן להאזין למוטיב המרכזי כפי שהוא מופיע בכלי התזמורת השונים. לשם כך ניתן למצוא בדיסק השמע את הסולואים של המנגינה הראשית לפי הכלים השונים.

הסולואים ביצירה לפי סדר הופעתם:

1. חליל 2. בסון 3. כלי קשת 4. צ'לי 5. קרן יער 6. בסון ואבוב יחד 7. "שיח ציפורי"
בין כינורות, קלרינט וחליל. ניתן להשמיע את רצועות השמע בצמוד להמחשה **בעזרת תמונות של כלי הנגינה**.

לפני השלב הבא בפעילות (כפי שיפורט מיד) ניתן ליצור שלב "ביניים" שיכלול את השמעת היצירה כולה, תוך שימוש חוזר בתמונות לפי סדר הופעת הסולואים, והקראת הטקסט הבא בזמן הנכון:

בראשית היצירה ישנה תחלופה בין החליל לאבוב, עד נגינת המנגינה בכלי הקשת. לאחר מכן ירידה כללית, ונגינת המנגינה על-ידי הצ'לי. לאחר מעבר הצ'לי חוזרים על אותו מהלך מלודי, ולאחריו – המנגינה עוברת לקרן יער.

והנה מתחיל החלק האחרון של היצירה – הסולו מנוגן על ידי האבוב והבסון יחדיו – מעבר קל לקרן היער בסולו ללא כל ליווי, ולאחריו שיח "ציפורי" בין – כינורות – קלרינט וחליל. לבסוף – קרן במעבר אחרון, חליל, בסון ואקורד סיום על-ידי כולם.

בשלב מתקדם יותר של תרגול בהאזנה ליצירה ניתן לקיים חידון בו התלמידים צריכים "לגלות" בעצמם את סדר הופעת הנושאים. ניתן לאתגר בשאלות שונות אודות היצירה, ולהשמיע כמה פעמים. הצעה לדף החידון:

האזנה לפרק "בוקר" מתוך היצירה "פר גינט" –

מאת המלחין אדווארד גריג

מעקב אחר המוטיב המרכזי:

העולם מתעורר לו לאט לאט - הציפורים, החיות והפרחים. וכך מתחיל הנושא הפותח. הוא מנוגן לסירוגין על-ידי: _____ ו-_____. הכלי הפותח את היצירה הוא _____. הנושא היפה מתחלף ביניהם _____ פעמים.

מוטיב הבוקר מתעצם והעולם מתעורר. כלי ה-_____ מנגנים יחדיו את הנושא בעוצמה רבה. מיד לאחר מכן, קולותיהם שוכחים, ובקול עמוק, מתעוררות חיות הבר. בצלילים ארוכים מנגנים ה-_____, והם חוזרים על מנגינתם האיטית שוב. האם יש עוד משהו שלא התעורר? הנושא הראשי חוזר אלינו שוב ובקול תרועה רחוק, כשה-_____ מנגנת אותו, ובאה לעורר את יושבי ההר הרחוקים. שוב הנושא הראשי מציץ אלינו ומנוגן על-ידי שני כלים הפעם: _____ ו-_____. לאחריו הנושא עובר ל-_____, אך הוא משתנה ומפתיע. במין "שיח ציפורי" מנגנים ה-_____ וה-_____. בסיום הפרק ניתן לשמוע את _____ מנגן את המנגינה המוכרת פעם אחרונה, ואת הפרק כולו מסיים ה-_____ בנגינת הנושא. לאחריו נפרדים מכלל התזמורת.

פעילות בתנועה:

ניתן להשתמש ביצירה זו על מנת לדמיין התעוררות בוקר של הגוף בצורה הדרגתית, תוך שליטה מעודנת במפרקי היד. כדאי להושיב את התלמידים על הרצפה, ישובים בישיבה מזרחית, ו"לטפל" בכל מפרק בנפרד **בהתאם למשפטים המוזיקאליים של היצירה-**

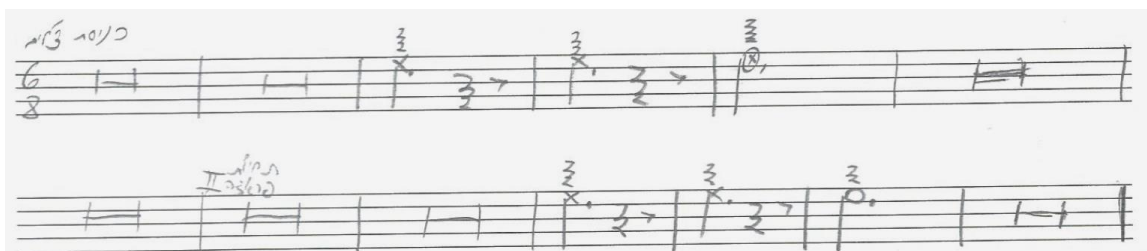
- תנועות באצבעות יד ימין.....אצבעות יד שמאל
- תנועה בפרק כף יד ימין.....פרק כף יד שמאל
- תנועה באמת ימין.....תנועה באמת שמאל
- תנועה בזרוע ימין.....זרוע שמאל
- תנועות רחבות של שתי הידיים, בשילוב עם הגב

- כשהמוזיקה מתחילה לשקוע, מורידים ידיים ונעמדים על הרגליים. עם נגינת הצ'לי מכופפים את הגב ומעלים בבת אחת בתום הפראזה, חוזרים על אותן תנועות עד תום המעבר, וחוזרים להתיישב לאט.
- כשהקרן מנגנת את מוטיב הבוקר – מניעים את יד ימין
- כשהבסון והאבוב עושים זאת – יד שמאל
- בהמשך, ועד תום היצירה – המשך החלפות בין יד ימין ויד שמאל בתנועות קלות, ובהתאם לחילופי המשפטים המוזיקאליים.

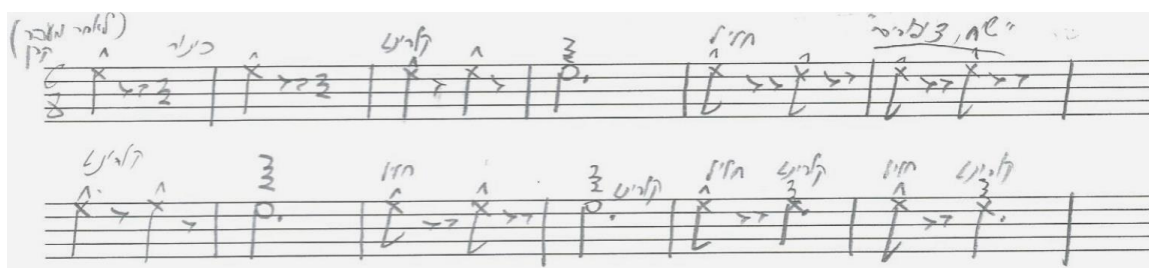
תזמור:

בראשית היצירה – ההחלפות המלודיות בין החליל והאבוב תבואנה לידי ייצוג בין שתי קבוצות תלמידים, עת כל קבוצה תתזמר בעזרת כלי אחר. ההחלפות תהיינה עד כניסת הכינורות הראשונה, שבה ניתן לבצע את התזמור עם שתי הקבוצות יחדיו (בשל הקרשנדו העוצמתי):

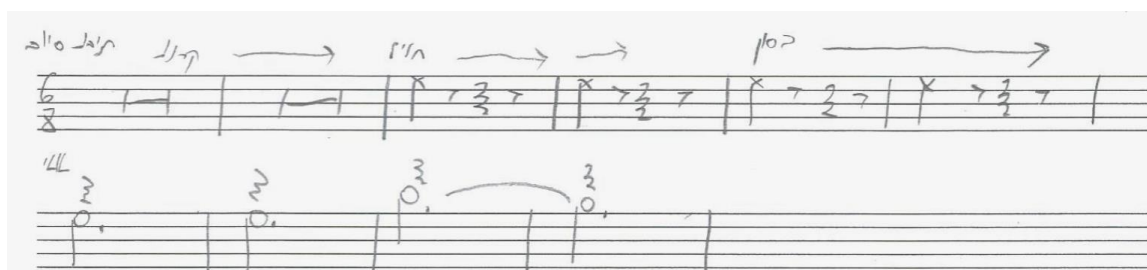
תזמור נוסף להמשך היצירה - מיד עם כניסת הצ'לי המנגנים את הצלילים המתמשכים (רצוי שהכלי המתזמר יהיה פעמונים או צלצלים, מאחר והצליל הוא מתמשך):

קרוב לתום היצירה, במקום שכונה "שיח ציפורים", הכינורות מתחילים את המנגינה המוכרת, אך היא נקטעת ומשנה צורה עם הקלרינט והחליל בהחלפות תכופות. ניתן גם כאן להמשיך את החלוקה לשתי קבוצות כלים, או קבוצה אחת בלבד המתזמרת בעזרת תוף מרים. בעזרת הסימון ניתן לזהות מתי יש צורך בהקשה מודגשת ומתי ברשרוש או צלצול מתמשך:

מיד לאחר "שיח הציפורים" ניתן להמשיך את התזמור המעודן, תוך התייחסות למנגינה הראשית שעוברת מהחליל לבסון ולבסוף האקורדים של הסיום:

נגינה בחליליות או במטלופון:

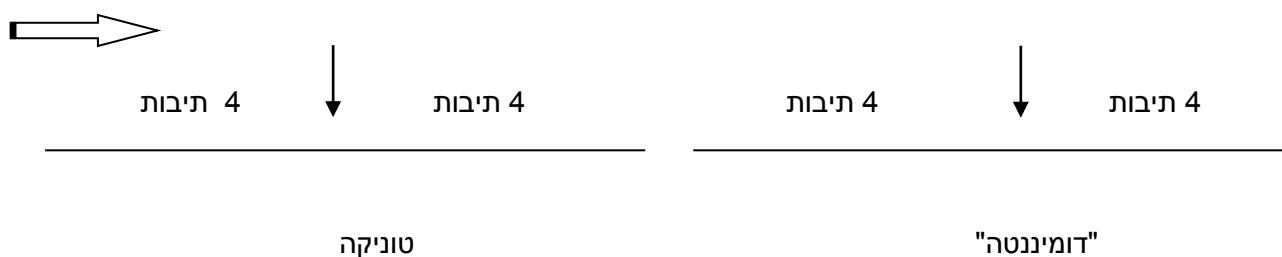
בכדי לאפשר לתלמידים נגינה נוחה בסולם דו מז'ור, להלן המוטיב הפותח צמוד מוטיב הטוטי של הכינורות המופיע בראשית היצירה. לנגינה במטלופון – סומנו הדגשים מעל הצלילים הרצויים:

Morning - peer gynt

ניתוח מבנה היצירה והמוטיב המרכזי (פרק רביעי- "בהיכל מלך ההר"):

פרק זה, שאף הוא מהפופולאריים מבין פרקי הסוויטה, בדומה לפרק הראשון, מבוסס על מוטיב יחיד שחוזר לאורך כל היצירה. בניגוד לפרק הראשון, שעוד היה נתון לאיזשהו גיוון מוטיבי ותזמורי, יצירה זו מורכבת מחומר תמטי זהה לאורך כל אורכה, תוך שימוש בקרשנדו ההולך ומתעצם עד לכדי התפרצות תזמורתית. המוטיב בנוי מ-16 תיבות סימטריות למהדרין, והמנגינה קבועה ולא משתנה (למעט סטיות למזיור מעת לעת). החומר המלודי מוצג ב-4 התיבות הראשונות, שחוזרות פעמיים בסולם סי מינור, ולאחר מכן בטרנספוזיציה מדויקת לסולם הדרגה החמישית. אם כן, לפנינו מבנה שבלוני וסימטרי לחלוטין:

הייחוד של המלודיה ניכר במעבר החד מתנועת השמניות המהירה לתבניות ריתמיות מודגשות (המופיעות באופן בולט בתיבה השנייה), בשילוב סקוונצות של סקונדות קטנות בירידה:

Alla marcia e molto marcato

Violini I
(senza sordini)

Violini II
(senza sordini)

Viole
(senza sordini)

Violoncelli

Bassi

12

ההתחלה של היצירה היא השקטה ביותר בכל היצירה, עת כלי הקשת הנמוכים - הקונטרבסים, מנגנים מול הנמוכים בכלי הנשיפה מעץ - הפאגוטים. ההחלפות המלודיות בולטות לאוזן מאוד - 4 תיבות מול 4 תיבות - הן בחלק הראשון של המוטיב (בטוניקה), והן בחלקו השני (סולם הדומיננטה). הנה לפנינו מבנה הופעת הנושא, תוך התייחסות לתזמור ולהחלפות בין משפחות הכלים כל 4 תיבות:

חטיבה A1 ("קל") - 16 תיבות + 8 תיבות - המוטיב מופיע פעם אחת באופן מלא, ופעם אחת באופן חלקי (רק החלק הראשון שלו). החלפות של באסים ופאגוטים כל 4 תיבות.

חטיבה A2 ("בינוני") - 16 תיבות + 8 תיבות - החלפות של כינורות ואבובים-קלרינטים כל 4 תיבות. בחטיבה זו מואצת במעט נגינת התזמורת, והליווי הופך להיות יותר ויותר עיקש ומטריד. הכינורות יחלו לנגן ליווי של קווינטולות באוסטינטו וקרשנדו לקראת תום החטיבה.

חטיבה A3 ("כבד") - 16 תיבות + 8 תיבות- גרנד טוטי. נגינת המנגינה כולה על-ידי הכינורות, כשמעת לעת כלי הנשיפה ממתכת "עונים" לכינורות בחלק מהמלודיה. התזמור הוא מלא, מבריק, מתכתי, והליווי חד וקצר בכל כלי הנגינה השותפים לנגינה. כל זאת, בשילוב נגינת המיתרים העוצמתית, הופכים את החלק הזה לאקסטזה תזמורתית יוצאת דופן.

קודה- מורכב מ"מכות" אורקסטרה- כל התזמורת מנגנת יחדיו צלילים חדים וקצרים ההולכים ומתעצמים עד לסיום האקסטטי.

הצעות לפעילות:

ליצירה זו שתי תמות עיקריות- התגברות וחזרתיות. ההתגברות באה לידי ביטוי הן בעוצמת הנגינה של התזמורת והן בעושר התזמורי ההולך ומתגבר עם היצירה. החזרתיות באה לידי ביטוי בכך שהמנגינה והמקצב נותרים זהים לאורך היצירה כולה. סביב שתי תמות אלו ניתן לקיים מגוון רחב של פעילויות:

פעילות בהאזנה:

על הלוח יסומן המקצב של היצירה (חלק א' – מייצג את מקצב המלודיה של הטוניקה, וחלק ב' את מקצב המלודיה של סולם הדומיננטה):

אחרי האזנה ראשונה, לשם היכרות עם היצירה והמקצבים, ניתן לתרגל את **למידת המקצבים בעזרת אמירתם או הקשתם**. בשלב הבא, ניתן לחלק את התלמידים לשתי קבוצות. כל קבוצה תהא "אחראית" על חלק אחד מתוך צמד המשפטים. שימו לב לסימון בתווים בו ישנה הדגשה למקצב הבולט במלודיה – שתי שמניות-רבע, כך שכל קבוצה תקיש רק את שמסומן בתווים.

בשלב הבא – האזנה ליצירה תוך הקשה התואמת את עוצמת הנגינה מההקלטה.

המבנה לעיל חוזר שלוש פעמים- חלש- בינוני- חזק. ניתן לבחור הקשות התואמות לכל אחת מהעוצמות. למשל – פעם ראשונה הקשת שתי אצבעות, פעם שניה ירכיים, פעם שלישית כפיים. **סימון קצבי של הקודה** יכול להיות צמוד ל"מכות האורקסטרה" שמופיעות בתום היצירה.

על מנת להמחיש את מידת התגברות העוצמה – ניתן לחלק כל אחת מהקבוצות לשלוש קבוצות משנה, כך שבכל חזרה על המבנה תצטרף קבוצה נוספת עד שכל הכיתה תקיש יחדיו בעוצמה.

דרך האזנה נוספת יכולה להיעשות בדומה להצעה שנתנה בפרק "הבוקר" - מעקב פעיל אחר התזמור והכלים שמנגנים את המנגינה החוזרת. להלן "חלוקת" המנגינה:

חלק A1 – צ'לו וקונטרבס בהחלפות עם הבסון

חלק A2 – כינורות פיציקטו בהחלפות עם אבוב וקלרינט

חלק A3 – הסערה הגדולה – כל המנגינה מנוגנת על-ידי הכינורות ברגיסטר גבוה, מעת לעת כלי הנשיפה ממתכת מצטרפים. בסיום כל התזמורת מנגנת יחדיו.

בעזרת התמונות של הכלים ניתן להמחיש את מיקומם והופעתם ביצירה.

התלמידים יכולים לסמן בעזרת מחיאת כף, או הרמת יד את המקום שבו מסתיימת חטיבה, או לחילופין כשמתחיל משפט מוזיקאלי חדש (המשפט המוכר חוזר 15 פעמים, לא כולל הקודה).

ניתן לדקלם או לשיר את המנגינה לפי המילים שהלבישה בתיה שטראוס למנגינה זו: "אוצה רוצה חיש מהר, הם באים הם באים, אוצה רוצה חיש מהר לבל יבוא סופך!"

ניתן, אם רוצים, לבקש מהתלמידים להמציא מילים אחרות בעצמם ו"להלבישן" על המנגינה.

פעילות בתנועה:

נדמה שאווירת "ריקוד הטרולים" דורשת פעילות תנועתית היכולה להדמות להליכתם של הטרולים ביער. ניתן "לתבל" את הפעילות בסיפור קטן המתאר את הטרולים ואורח חייהם, תוך שימוש בתמונה (ראו בהמשך).

מי הם הטרולים?

הטרולים הם מפלצות דמויות אדם, שמקורם בסיפורי עם נורדיים צפוניים, מארצות סקנדינביה (כמו בסיפורו של פר גינט). הטרולים מתוארים כיצורים גדולים, טיפשים ומכוערים. תווי הפנים והגוף אינם פרופורציונאליים (אף גדול, אוזניים גדולות, כפות ידיים ורגליים גדולות). לרוב יתוארו כיצורים רשעים, ובדומה לערפדים, גם להם אסור להם להיחשף לשמש.

ריקוד הטרולים יכול להיעשות **באופן חופשי במרחב**, תוך חיקוי המימיקה של צעדי-הכובד של הטרולים בהתחלה, ועד להתגברות בסיום היצירה.

ריקוד שורות:

בהתבססות על רעיון ההתגברות-

חלק A1 – 8 צעדים כבדים קדימה (צעד סגור), 8 צעדים כבדים אחורנית; כל זאת פעמיים. במשפט המוזיקאלי השני- פונים לימין ומבצעים את אותם צעדים. משפט מוזיקאלי אחרון הוא כמו הראשון, כך שחוזרים על אותם צעדים (קדימה ואחורנית).

חלק A2 ו-A3 – בעקרון, חוזרים על אותם צעדים, אך בהכפלת קצבם. בחלק האחרון של חטיבה זו ישנה התגברות עד לריצה. כדאי להוסיף תנועות ידיים חדות, ובכלל, כל דבר שיכול להוות אמצעי "משחקי" נוסף להמחשת שפת גופם של הטרולים.

קודה - בהתאם למכות הנשמעות – קופצים קדימה, ורצים חזרה אחורנית.

אותם צעדים יכולים לשמש אותנו גם לשם **ריקוד מעגל**; צועדים לתוך המעגל (כשהצעדים הם קדימה ואחורנית) או על קו מעגל, כשהצעדים הם לימין או לשמאל.

תזמור:

תזמור היצירה יעשה בדומה **למקצבים והדגשים שנכתבו לעיל**, ולהלן מספר הצעות להעברת הפעילות:

-חלוקת הכיתה לשתי קבוצות, ולבחור כלי הקשה שונה לכל קבוצה שתזמר משפט מוזיקאלי אחד (או הראשון או השני). כך יומחש הן רעיון החלפת הכלים

בלחן, והן הרעיון של ביסוס יצירה על שני משפטים מוזיקאליים בלבד. לשם המחשת ההתגברות הדינמית - כל קבוצה תחל את ההקשות בפיאניסימו ותגבירם עד לפורטיסימו בחלק האחרון.

ניתן לחלק את הכיתה ל-15 קבוצות קטנות (2-3 תלמידים בכל קבוצה) כמספר המשפטים המוזיקאליים של היצירה. בכל משפט מוזיקאלי תצטרף קבוצה נוספת עד שכולם ינגנו יחדיו.

בנוסף, ניתן להעשיר את התזמור בהוספת תפקידי הקשה משניים – "למנות" תלמידים (שמונה נניח), שיהיו אחראיים על הקשת פעמה קבועה, אך מחלקים בניהם את הדגשים – חלק ינגנו את הפעמה הראשונה והשלישית והאחרים את הפעמה השנייה והרביעית. מאחר וניתן לשמוע את הדגשים על הפעמות היטב ביצירה עצמה, כדאי להוסיף את רעיון זה לתזמור הכולל.

תזמור הקודה - כל התלמידים יקישו בסופו של דבר את "מכות האורקסטרה". הנה הדגשים, כפי שמופיעים בפרטיטורה המקורית. ניתן לשלב תוף מרים או ג'מבה בו תינתן ה"מכה הראשונית" (הפעמה הראשונה בתיבה) לפני שכלם מקישים יחדיו:

נגינה בחלילית/ מטלופון:

לפניכם התווים של המנגינה, כפי שהועברו לסולם לה מינור, אך לצערי, עדין ישנם צלילים כרומטיים רבים. לנוחיותכם, צרפתי גרסה נוספת עם "גלגלי עזר", שניתן ללמד רק חלק מהמנגינה:

בהיכל מלך ההר

הגרסה החסרה:

טרול

